

i en Sag, der hørte under hans Competence, afgive en saadan Resolution, hvori der vilde ligge en Krænkelse af Gendomsretten. Skulde da ikke, efter denne Paragraph i Grundloven den, som derved var krænket, kunne henhøre til Domstolene? Uægtelig maatte han adlyde Dyrighedens Resolution, men han havde ved denne Paragraph Berettigelse til at faae afgjort ved Domstolene, om Dyrighedsmyndigheden ikke i dette Punkt, skjøndt Sagen henhørte under dens Competence, var gaaet videre, end dens Competence i Almindelighed medførte. Denne Formening er jeg endnu af, men jeg skal med stor Villighed lade mig bedre oplyse af den høitærede Minister og andre Mænd, som ere mere inde i det constitutionelle Liv end jeg, men jeg troer, at den Opfattelse, jeg her har fremsat, deles af ikke faa i Landet. Hvad nu angaaer Domainekirkerne, saa vilde jeg finde det i høi Grad beklageligt, om saaledes paa Begjæring af en af Monarchiets Ministre et heelt, stort Gebeet skulde kunne undrages fra den Lov, som Rigsdagen i Forbindelse med Hans Majestæt Kongen har givet for dette Kongerigets særlige Anliggende. At en Fællesminister skulde kunne forlange, at Lovgivningen for Kongerigets særlige Anliggender indrettedes saaledes, at den ikke kom til at gjælde for, hvad Særligt der maatte være ham underlagt, vilde jeg finde meget beklageligt, og for at det ikke skal indrømmes, er det netop, at jeg vil have bestemt, at enhver Kirke skal underkastes Syn.

Lehmann: Det er rigtignok en noget særegen Anledning, til at gaae ind i en omfattende Undersøgelse af Grundlovens Bestemmelser og Betydning i den heromhandlede Henseende; men siden Spørgsmaalet er opkastet, kan jeg ikke undlade at henlede den ærede Landsthingsmands (F. Nielsens) Opmærksomhed paa, at i enhver velordnet Stat er der to Sætninger, der staae utvivlsomt fast. Den ene Sætning er den, at Domstolene afgjøre indenfor deres Hierarchi alle de Sager, der henhøre under den dømmende Myndigheds Afgjørelse, og den anden, at Administrationen afgjør de Sager, der henhøre under dens Myndighed. De to Sætninger have aldrig været bestridte. Der-

imod har der i alle Lande været en stor Rømp om, hvem der skal afgjøre, under hvilken af disse to Statsmagter en Sag henhører. Forholdet var da tidligere hos os saaledes, at Administrationen ansaae sig for berettiget til at afgjøre det. Jeg skal blot f. Ex. minde om den hele Strid angaaende Placaten af 2den Oktober 1810, om Anddragelse af visse politiske Gjenstande fra Presens Behandling. Den daværende Administration ansaae sig, som bekendt, for berettiget til at bestemme, at dette henhørte under administrativ Afgjørelse — en aabenbar urigtig Paastand — og Spørgsmaalet kunde da ikke henvises til Domstolene. Nu har man i mange Stater søgt at løse Vanskeligheden ved at oprette en tredie Institution til at afgjøre Competencen, f. Ex. Statsraadet i Frankrig, der i Tvivlstilfælde afgjør, om en Sag henhører under Domstolene eller Administrationen; men fra det Dieblif, dette er afgjort, er der intet Spørgsmaal om, at den endelige Erlobigelse af Sagen tilkommer den Kreds af Myndigheder, hvortil den er henviist. Nu har man hos os valgt den Vej, som jeg troer, at Friheden er bedst tjent med, at Domstolene paa kjende hiint Spørgsmaal. Altsaa, naar Administrationen har taget en Afgjørelse, saa er det ikke dermed afgjort som tidligere, at det, som den har bestemt, skal i Realiteten staae fast, men Spørgsmaalet, om Sagen retlig henhører under administrativ Afgjørelse, kan bringes under Domstolenes Paakjendelse, og disse ere ikke bundne ved, at dette Spørgsmaal allerede forinden er afgjort af Administrationen. Forsaa vidt staaer Administrationen under Domstolene, men det kan naturligviis aldrig tilkomme disse at indlade sig paa Realiteten, dersom de ved deres Paakjendelse have afgjort, at Sagen henhører under Administrationen. Det er utvivlsomt Meningen af Grundlovens § 77 og denne Bestemmelse er ganske vist hensigtsmæssig; thi medens Administrationen har en instinktmæssig Tendents til at gribe om sig og ud over sig, have Domstolene, naar Et af To skal være, snarest den modsatte Tendents, og ligeoverfor Administrationen har den Private vel Ret til at fremsøre, hvad han har at sige, men ikke under de betryggende Former, som ved Domstolene. Jeg troer, at dette vil være til-